

Uppdatering av policyn

Delpolicy 1: Öppen tillgång till forskningsdata 2025–2030

Den terminologi som används i denna delpolicy finns [i den publicerade versionen av policyn](#). Ordlistan är inte föremål för kommentering.

Inledning

Denna nationella delpolicy är det finländska forskningssamfundets gemensamma vägvisare för att främja öppen tillgång till forskningsdata. Delpolicyn gäller inte övriga forskningsmaterial eller -metoder, som i enlighet med policystrukturen kan behandlas i separata delpolicyer.

Delpolicyn för öppen tillgång till forskningsdata gäller i första hand forskningsdata som har producerats eller använts som en del av en forsknings- eller utvecklingsprocess från och med 1.7.2021, och

- vars forskare arbetar i eller är affilierad vid en finländsk forskningsorganisation och/eller forskare som har finländsk forskningsfinansiering, eller
- där forsknings- eller utvecklingsprojekt i samband med vilket forskningsdata samlas in och används, hör till en finländsk forskningsorganisation och/eller har finländsk forskningsfinansiering.

Åtgärderna nedan tar inte ställning till organisationernas lösningar, så det är organisationernas uppgift att planera en helhet utgående från sina egna förutsättningar. Organisationer kan genomföra dessa lösningar självständigt eller i samarbete med andra aktörer.

Mål 1

Forskningsorganisationerna har organiserat och fördelat ansvaret för den strategiska styrningen av forskningsdatahantering och beslutsfattande på organisationsnivå.

Åtgärder

- Forskningsorganisationen säkerställer att ansvarsfördelning och beslutsfattande för hantering av forskningsdata samt tillhandahållande av datahanteringstjänster är tydliga och transparenta.

Mål 2

Forskningsorganisationer främjar öppenhet och ansvarsfull datahantering genom att skapa incitament och mätare.

Åtgärder

- Forskningsorganisationer utvecklar aktivt incitament för att möjliggöra publicering och återanvändning av forskningsdata.

- Forskningsorganisationer utvecklar metoder för att följa upp ansvarsfull datahantering.

Mål 3

Varje forsknings- och utvecklingsprojekt upprättar en datahanteringsplan som beaktar faserna i forskningsdatans livscykel.

Åtgärder

- Forskningsorganisationer integrerar utarbetande och uppdatering av datahanteringsplaner i sina forsknings- och tjänsteprocesser samt använder information från kontinuerligt uppdaterade och maskinläsbara DMP:er i dessa processer.
- Forskningsorganisationer erbjuder utbildning i datahantering anpassad för studenter, forskare i alla karriärfaser, forsknings- och innovationspersonal, lärare och handledare av examensarbeten.
- Forskningsorganisationerna ombesörjer att handledare av lärdomsprov utvärderar och kommenterar datahanteringsplaner som en del av sin handledning.
- Forskningsorganisationen stödjer forskningsplaneringen så att kostnaderna för datahantering kan förutses.

Mål 4

Rättigheterna och skyldigheterna vid användning av forskningsdata måste tydligt avtalas mellan alla deltagare i forskningen.

Åtgärder

- Forskningsorganisationer fastställer tydliga och enhetliga principer och rutiner, exempelvis avtalsmallar, för att reglera rättigheter och skyldigheter gällande forskningsdata. Dessa rutiner stödjer forskare i att verka och samarbeta både nationellt och internationellt.
- Forskningsorganisationer erbjuder riktlinjer, utbildning i och rådgivning om rättigheter gällande forskningsdata samt licenser för öppen vetenskap.
- Forskningsorganisationer ger vägledning om hur forskningsdata ska citeras och kräver citering av använd forskningsdata i sina publiceringsriktlinjer.
- Forskningsorganisationernas datalagrings tjänster (datarepositorier, datakataloger, dataarkiv etc.) tillhandahåller riktlinjer för hur forskningsdata som lagras där ska citeras och refereras i publikationer och andra vetenskapliga sammanhang.

Mål 5

De forskningsdata som produceras i forsknings- och utvecklingsprojekt, samt deras livscykel, dokumenteras på ett sådant sätt att metadata stöder verifiering av forskningsdata och resultat samt återanvändning och vidareutnyttjande, sökbarhet, interoperabilitet och tillgänglighet av forskningsdata i enlighet med FAIR-principerna.

Åtgärder

- Forskningsorganisationer stödjer forskare i att välja och värdera det material som ska bevaras.
- Forskningsorganisationer stödjer dokumentationen av forskningsdata, forskningens reproducerbarhet och produktionen av metadata genom att tillhandahålla lämpliga tjänster, vägledning och utbildning.

- Forskningsorganisationer stödjer forskningsplaneringen för att säkerställa att forskningsprojekten är förberedda för resursanskaffning av datadokumentation.
- Forskningsorganisationer skapar incitament för produktion, dokumentation och öppning av värdefulla dataset.

Mål 6

Forskningsorganisationen ska, självständigt eller i samarbete med nationella och internationella aktörer, tillhandahålla lämpliga tekniska lösningar och relaterade tjänster för hantering av forskningsdata.

Åtgärder

- Forskningsorganisationen erbjuder lösningar för lagring och bevarande samt infrastrukturer och tjänster för att stödja databehandling som tar hänsyn till forskningsdatas livscykel.
- Organisationerna använder relevanta referensarkitekturer, såsom referensarkitekturer för öppen vetenskap och forskning och datahantering, för att utveckla det ramverk som beskrivs i den föregående åtgärden.
- Forskningsorganisationer erbjuder tydliga riktlinjer och tillräckliga stödtjänster för hantering, dokumentation, lagring, bevarande och delning av forskningsdata i enlighet med goda principer för datahantering.

Mål 7

Forskningsorganisationer samarbetar mångprofessionellt för att utveckla utbildning, kompetens och nödvändiga datahanteringstjänster.

Åtgärder

- Forskningsorganisationer utvecklar expertis, praxis och tjänster genom både nationellt och internationellt samarbete.
- Forskningsorganisationen beskriver de expertroller och **befattningsbeskrivningar** som behövs i organisationen och skapar karriärvägar för dessa roller. Kompetenser inom datahantering identifieras och erkänns.
- Högskolor och forskningsinstitutioner erbjuder utbildning för datahanteringsexperter eller möjliggör deltagande i denna utbildning.